

Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR

PhDr. Jarmila Burgetová

Zpráva

**o účasti na světovém knihovnickém a informačním
kongresu a 71.výroční konferenci
Mezinárodní federace knihovnických spolků
a institucí (IFLA)
v Oslo**

**World Library and Information Congress:
71th General Conference and Council
International Federation of Library Associations
and Institutions (IFLA)**

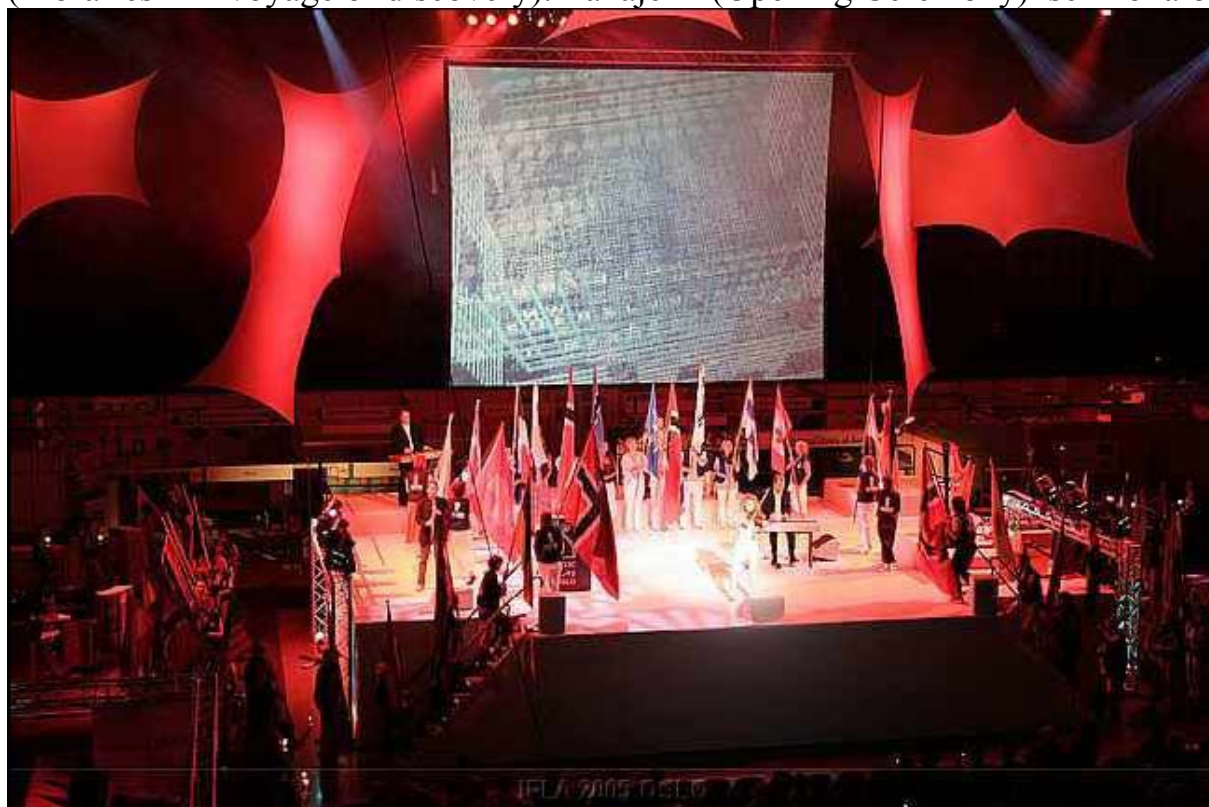
August 14th – 18th 2005

PRAHA

říjen 2005

Světový knihovnický a informační kongres v Oslo nebude patrně v historii IFLA patřit k těm, které byly nejpočetněji navštíveny, ale z odborného hlediska bude jistě přiřazen k těm nejkvalitnějším. Zúčastnilo se jej celkem 2983 osob ze 133 zemí, z toho cca 1000 účastníků bylo na kongresu IFLA poprvé. Není divu, že nejpočetnější delegací se mohla pochlubit hostitelská země (383 delegátů), druhé místo s 382 delegáty zaujaly Spojené státy americké. Velký počet účastníků (128) vyslala Jižní Korea, kde se bude konat příští kongres. Přes 200 dobrovolníků z řad knihovníků z celého Norska se obětavě staralo o bezchybný chod jednání. Na doprovodné výstavě, která zabírala 1373 m², se prezentovalo 94 vystavovatelů. Uskutečnilo se 216 zasedání, u čtyřiceti z nich bylo zajištěno simultánní tlumočení do jazyků IFLA. Na plakátových sděleních (posterech) se představilo na 80 knihoven a institucí. Bylo předneseno 200 referátů, většina jich je k dispozici na webu IFLA <http://www.ifla.org/IV/ifla71/Programme.htm>. Všechna jednání, společenské a kulturní akce se konaly v přátelské a veskrze pozitivní atmosféře, což dokládá i množství fotografií, které jsou dostupné na webu http://strandos.no/IFLA2005/18_08/index.htm.

Hlavní téma letošního kongresu znělo: **Knihovny – cesta objevů** (Libraries – A voyage of discovery). Zahájení (Opening Ceremony) se konalo

v městské sportovní hale Spektrum a bylo – jak už to bývá zvykem – velice slavnostní. Obrovskou halu zaplnily do posledního místečka půl hodiny před určenou dobou stovky knihovníků ze všech kontinentů, aby očekávaly příchod norského krále Haralda V., pod jehož záštitou se kongres konal. Král se

zúčastnil nejen zahájení kongresu, ale také otevření nových prostor norské Národní knihovny. Po zdavicích ministryně kultury (Valgerd Svarstad Haugland), primátora Oslo (Per Ditlev Simonsen), předsedy kongresového Organizačního výboru (Jon Bing) a uvítacích slov předsedkyně IFLA Kay Raseroka proběhl pořad plný hudby, tance i zádumčivé lyriky. Hlavní referát o svobodě informací v moderní společnosti přednesl prof. Francis Sejersted (<http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/185-Sejersted.pdf>).

Účastníci kongresu dostali při registraci v kongresových taškách kromě hlavních kongresových materiálů (program - velký a kapesní, seznam účastníků, katalog vystavovatelů informačních materiálů) další informační materiály a také prezentaci přednášek a referátů na CD-ROM. Každý den ráno vycházel kongresový bulletin „IFLA Express“ ve většině jazyků IFLA s nejnovějšími informacemi. Celkem bylo v průběhu kongresu vydáno pět čísel (po předchozích dvou číslech, vydaných před kongresem), osmé „virtuální“ číslo s celkovým hodnocením kongresu pak bylo dodatečně zveřejněno na IFLANETu. <http://www.ifla.org/IV/ifla71/xpress8-e-2005.pdf>

Stálý výbor IFLA pro veřejné knihovny

Jako členka stálého výboru sekce pro veřejné knihovny (Standing Committee for Public Libraries - SCPL) jsem se prioritně věnovala jednáním a programům, které připravila sekce veřejných knihoven včetně dvou samostatných zasedání výboru. Na prvním z nich – v sobotu 13. srpna – mi předsedkyně Torny Kjekstad poděkovala za práci v tomto výboru ve dvou volebních obdobích 1997-2001 a 2001 – 2005 a předala mi od vedení IFLA „Pochvalný certifikát“ (Certificate of Appreciation). Zároveň zde byli představeni nově zvolení členové SCPL a mezi nimi také reprezentantka SKIP Ing. Libuše Nivnická, ředitelka Knihovny Jiřího Mahena v Brně. Budeme tak ve stálém výboru pro veřejné knihovny nadále zastoupeni.

Výbor na svých dvou zasedáních projednával řadu bodů, které se týkají plánovaných úkolů, strategického střednědobého plánu, detailní přípravy akcí na stávající konferenci i návrhů na programy pro konferenci budoucí, schvaloval kromě plánu i rozpočet výboru a vyúčtování vynaložených nákladů. Z projektů, které výbor v současné době rozvíjí, jmenuji pro stručnost alespoň jejich anglické názvy: Meeting User Needs; Marketing Guidelines; Public Libraries, Museum and Archives Research Project; @your library.

Program pro knihovníky veřejných knihoven

Odbor knihoven, které slouží široké veřejnosti (Division of Libraries Serving the General Public), do něhož je sekce pro veřejné knihovny zařazena, připravil pro

kongres samostatné zasedání na téma *Veřejné knihovny a jejich partneři*. Promluvili na něm:

- Svanhild Aabo (Oslo University College) k významu veřejných knihoven <http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/119e-Aabo.pdf>,
- Martha Choe, představitelka Nadace Billa a Melindy Gatesových, k některým problémům partnerství knihoven (<http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/159e-Dorr.pdf>),
- Beth Hovius (Hamilton Public Library, Kanada) o zkušenostech vlastní knihovny a kanadských knihoven s partnerstvími veřejných knihoven (<http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/041e-Hovius.pdf>)
- Liv Saeteren, ředitelka Městské knihovny v Oslo, o potřebě, ba nutnosti pracovat s nejrůznějšími partnery v obci (městě) (<http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/160e-Saeteren.pdf>).

Bohatě navštíveným programem, zaměřeným na práci veřejných knihoven, byla akce konaná v Městské knihovně v Oslo na téma *Služby knihoven pro multikulturní populaci*, na němž tato největší norská veřejná knihovna (Oslo Public Library) prezentovala své zkušenosti a výsledky.

Z velké části se zabývalo problematikou veřejných knihoven také zasedání věnované **Výstavbě a zařízení knihoven**. Ředitelka Městské knihovny v Oslo Liv Saeteren prezentovala projekt výstavby nové budovy, jejíž zahájení se žel stále odkládá (The new Oslo Public Library Project). Jens Lauridsen (Tårnby Public Library, Denmark) hovořil o nových trendech v dánské architektuře knihoven a Helen Niegaard ze sekce IFLA pro budovy a vybavení knihoven informovala o Doporučeních pro výstavbu knihoven (Guidelines for Library Building), které sekce připravuje. Jejich návrh představí na příštím kongresu IFLA, tiskem by měly být vydány v roce 2007.

Samostatným programem výboru SCPL bylo plenární zasedání sekce pro veřejné knihovny s názvem *Knihovna jako ohnisko (hotspot)*. Program se věnoval aktuálním trendům ve veřejných knihovnách. Vystoupili v něm:

- Rolf Hapel z Dánska <http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/109e-Hape.pdf> k problematice virtuální či hybridní knihovny a otázkám digitalizace
- Carol van Nuys z Norska (<http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/120e-vanNuys.pdf>), k digitalizaci a modernizaci přístupu k dokumentům
- Pí Meeli Veskus z Estonska <http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/108e-Veskus.pdf> k výsledkům a rozvoji veřejných knihoven v Estonsku
- Monica Medina Blanes http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/107e_trans-Blanes.pdf o zkušenostech a nevěšedních metodách práce s mládeží ve španělské Barceloně.

Cena Nadace Billa a Melindy Gatesových

Již tradičně se na výročních konferencích IFLA vyhláší výsledky soupeření o Cenu Nadace Billa a Melindy Gatesových (spojenou s výhrou jednoho milionu amerických dolarů). Bill and Melinda Gates Foundation – Access to Learn Award 2005. Vítězem pro rok 2005 se stala bangladéšská nevládní organizace, která v severním Bangladéši umožňuje lidem přístup k počítačům a internetu prostřednictvím loďek přeměněných v mobilní knihovny a školy. <http://www.gatesfoundation.org/Libraries/InternationalLibraryInitiatives/AccessLearningAward/default.htm>

UNESCO Session

Každoročně je zařazováno do programu výročních konferencí IFLA také tzv. UNESCO Open Forum, letos bylo nazváno krátce UNESCO Session. Je vždy věnováno vystoupení, i letos se kongresu zúčastnil. Zasedání moderoval pan Bendik Rugaas, dnes norský kulturní atašé v USA, bývalý ředitel norské Národní knihovny a předseda programu UNESCO Paměť lidstva (Memory of the World). V úvodu vystoupil pan Abdelaziz Abid, čelný představitel UNESCO, podal celkové zhodnocení tohoto programu, informoval o vytvořeném registru, v němž je dnes evidováno 120 digitalizovaných sbírek, o 68 výborech, ustavených k realizaci programu v nejrůznějších státech z celého světa. Po jeho vystoupení o výsledcích programu Paměť lidstva referovali:

- Jasmine Cameron: Memory of the World in Asia/Pacific
- Alida Boye: Memory of the World in Africa - The Timbuktu Manuscripts
- Celia Zaher: Memory of the World in Latin America and the Caribbean - The Slave Trade Archives project
- Ekaterina Genieva a **Adolf Knoll**: Memory of the World in Europe and the UNESCO/Jikji Prize
- Deanna Marcum: Memory of the World in Lijiang, China

Schůzka zástupců národních knihovnických spolků

Od výroční konference IFLA v Bostonu (2001) se každoročně koná setkání představitelů národních knihovnických spolků, které nesporně přispívá k lepším kontaktům mezi představiteli národních spolků a vedením IFLA. Národní knihovnické spolky jsou totiž páteří této mezinárodní federace. Tentokrát byly na programu tyto body:

- Implementace nové členské struktury národních spolků
- Prezidentská témata – Celoživotní vzdělávání (Kay Raseroka) – Partnerství (Alex Byrne)
- Globální rozvojový program knihovnických spolků (GLAD)

- Profil a rozvoj partnerství IFLA a národních nadací
- Světový summit o informační společnosti (WSIS)
- Rozpočet a diverzifikace financování v IFLA

K summitu o informační společnosti (World Summit on the Information Society, jehož první fáze se konala v prosinci 2003 v Ženevě, druhá fáze se bude konat v listopadu 2005 v Tunisu) zevrubně hovořil Alex Byrne, President – Elect. Připomněl všechny aktivity IFLA, rozvíjené v souvislosti s tímto světovým summitem, a uvedl, že pro knihovny jde o mimořádnou příležitost, jak poukázat na význam knihoven a dokumentovat jejich úspěchy.

Výbor pro copyright a ostatní legislativu (CLM)

Kongres IFLA je samozřejmě rovněž místem, na němž se probírají celosvětové problémy knihoven a knihovnictví. Velká pozornost byla např. věnována výsledkům činnosti **Committee on Copyright and other Legal Matters** (CLM). Předseda této komise pan Winston Tabb na závěrečném plenárním zasedání podal zevrubnou zprávu jak o jednáních o „právu veřejného půjčování“ (Public Lending Right), tak o "Library-related Principles for the International Development Agenda of WIPO“, zásad, které by měly vést k lepšímu porozumění pro potřeby knihoven. <http://www.ifla.org/IV/ifla71/clm-councilRep2005.html>

Výbor pro svobodný přístup k informacím a svobodu vyjadřování (FAIFE)

Uspořádal polodenní program a debatu na téma „Knihovny a lidská práva“ s hlavním lektorem předseda kongresového Organizačního výboru Jon Bing z Univerzity v Oslo.

Návštěvy knihoven

V průběhu kongresu bylo možno navštívit podle vlastního výběru některou z více než čtyřiceti norských knihoven všech druhů a typů. Měla jsem tak možnost seznámit s odbornou knihovnou i činností zajímavé norské státní instituce „Ředitelství pro kulturní dědictví“ (Directorate for Culture Heritage) www.risksantikvaren.no

Z veřejných knihoven jsem poznala vyhlášenou knihovnu Asker Public Library and Baerum Public Library, která slouží obyvatelům několika obcí v bezprostřední blízkosti hlavního města. Vedoucí je milá kolegyně Torny Kjekstad, předsedkyně SCPL. Proto naše návštěva měla spíše ráz rodinného večírku. Prostředí nové přízemní budovy je vlídné a přátelské, čtenář –

neomezen rozdělením prostorů na jednotlivá oddělení – najde většinu knih a dalších nosičů ve volném výběru. O rozsahu činnosti svědčí statistické údaje za rok 2004, které nám byly dány k dispozici. Municipality Baerum má 102 529 obyvatel a zabírá území 192km². Ústřední knihovna má 4 pobočky a spravuje také vězeňskou knihovnu.

Fond celkem: 357 318 jednotek
z toho 311 436 knih
14 578 zvukových dokumentů
4 150 video a DVD
23 170 ostatní media
87 titulů novin
681 titulů časopisů
Výpůjčky celkem 740 204
z toho 264 691 výpůjčky dětským čtenářům
7,2 výpůjčky na 1 obyvatele
Návštěvníci celkem 673 310

Počet pracovníků

knihovníci 29,73 (27 na plný úvazek)
ostatní 19,25 (10 na plný úvazek)

Uspořádáno 119 akcí (z toho 98 pro děti)
305 výstav (z toho 78 pro děti)
376 besed (z toho 371 pro děti)

Dotazy vyřízeno 113 138 dotazů

Webové stránky knihovny – navštíveny 3 912 v průměru denně

www.barum.folkebibl.no

Společenský program

Kongres v Oslo měl bohatý doprovodný společenský a kulturní program. Pro hostitelskou zemi je tu dána příležitost přiblížit účastníkům kongresu národní kulturu, folklor, historii. V případě Oslo tuto devizu splňoval zejména kulturní večer v Norském muzeu kulturní historie, které je velkým skanzenem se 155 autentickými budovami z nejrůznějších koutů celé země. Jeden z večerů byl věnován otevření nových prostor Národní knihovny, které jsme však mohli sledovat pouze na obří obrazovce v přilehlého parku. Na programu dalšího večera byly recepce na radnici v Oslo na pozvání pan primátora, na Universitě v Oslo nebo v Městské knihovně v Oslo. Ve všech třech případech jde o zajímavé monumentální budovy, v nichž jsou tyto instituce umístěny.

Závěrečné plenární zasedání

Hlavními body programu závěrečného zasedání bylo hodnocení konference, vyznamenávání a děkování. Byla vyhodnocena soutěž o nejlepší bulletin, vyhrál „Newsletter“ sekce pro děti a mládež, v soutěži o nejlepší poster zvítězila Ute Hachmann z Veřejné knihovny v Brilon v Německu. Pochvalným certifikátem (Certificate of Appreciation) nebo medailí IFLA byli vyznamenáni zasloužilí a významní členové IFLA, titul „IFLA Honorary Fellow“ byl udělen bývalému generálnímu sekretáři IFLA panu Ross Shimmonovi.

Kromě zprávy obou zvláštních výborů - CLM a FAIFE, o nichž byla řeč, bylo hlavní náplní závěrečné zasedání rozloučení s dosavadní předsedkyní paní Kay Raseroka, předání předsednické funkce panu Alexu Byrne a představení nové „President- Elect“ (budoucí předsedkyně IFLA pro léta 2007 – 2009) paní Claudie Lux.

Byla vyhlášena „výměna stráží!“

Skončilo předsednictví Kay Raseroka

Kay Raseroka

*University Library of Botswana
Private Bag UB00390, University Post Office
GABORONE, Botswana
Tel. +267-3552620
Fax +267-3957291
E-mail: raseroka@mopipi.ub.bw*

Do funkce jako nový předseda IFLA nastoupil Alex Byrne

Alex Byrne

*University of Technology, Sydney
P.O. Box 123
BROADWAY, NSW 2007, Australia
Tel. +(61)(2)95143332
Fax +(61)(2)95143331
E-mail: alex.byrne@uts.edu.au*

Budoucí předsedkyní IFLA pro léta 2007 – 2009 byla zvolena

Claudia Lux

Zentral- und Landesbibliothek Berlin
Breite Strasse 36
10178 BERLIN
Germany
Tel. +(49)(30)90226490
Fax +(49)(30)90226494
E-mail: lux@zlb.de

Novým generálním sekretářem IFLA je

Peter Johan Lor

Secretary General
E-mail: ifla@ifla.org

Součástí každého závěrečného zasedání je vždy představení místa, v němž se bude konat budoucí kongres. Tentokrát se tak stalo přitažlivým a emotivním vystoupením skupiny korejských tanečníků a hudebníků.

Příští kongres IFLA – 72.výroční konference – se bude konat v srpnu 2006 v jihokorejském Seoulu.

***WORLD LIBRARY AND INFORMATION CONGRESS: 72ND
IFLA GENERAL CONFERENCE AND COUNCIL***

"Libraries: Dynamic Engines for the Knowledge and Information Society"

20-24 August 2006, Seoul, Korea

Závěr

Mezinárodní federace knihovnických asociací IFLA je světovou profesní organizací. Je prestiží každého knihovnického spolku nebo velké knihovny být jejím členem. Kromě SKIP, který je národním členem IFLA, jsou institucionálními členy IFLA Národní knihovna ČR, Parlamentní knihovna, Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK a Knihovna Akademie věd ČR.

Z České republiky se kongresu v Oslo zúčastnili: Bohdana Stoklasová, Marie Balíková a Jindřiška Pospíšilová z Národní knihovny, Libuše Nivnická, ředitelka Knihovna Jiřího Mahena (nová členka SCPL), dále v Oslo byli kolegové Adolf Knoll, zástupce ředitele Národní knihovny, Karel Sosna, ředitel Parlamentní knihovny, Stanislav Kalkus z Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK, Pavel Krbec, ředitel Ústavu výpočetní techniky UK, Martin Vojnar z Vědecké knihovny v Olomouci.

